מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להבין את מקור חג הסיגד ואת משמעות חידוש הברית בהקשר ההיסטורי והקהילתי
- לזהות מנהגים מרכזיים של החג ולפרש את הסמלים שבהם (הר, לבן, אבן, אורית)
- לתרגל ניתוח תחבירי ומילות קישור בטקסט עיוני ולשפר דיוק לשוני
- לכתוב פסקת טיעון מנומקת וקוהרנטית סביב רעיון מתוך הטקסט

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א' – פרק 1 • מקור החג ומשמעות הברית – הבנה בסיסית

1. א – כ"ט בחשון
2. ב – השתחוות וסגידה
3. ג – חמישים

חלק ב' – פרק 1 • מקור החג ומשמעות הברית – תרגול והבנה

1. נכון – הטקסט מציין מפורשות שהחג מהדהד את המעמד המתואר בימי עזרא ונחמיה.
2. לא נכון – הטקסט אומר במפורש שברית איננה אירוע חד-פעמי אלא מחויבות שיש לרענן.

חלק ג' – פרק 1 • מקור החג ומשמעות הברית – יישום והעמקה

1. מחויבות
2. רצף

חלק ד' – פרק 1 • מקור החג ומשמעות הברית – התאמת מושגים

1 – ב (התחייבות מחודשת לשמור על המצוות)
2 – א (מה שמייחד את הקהילה לאורך הדורות)
3 – ד (פעולה שמעצבת את ההווה, לא רק שימור העבר)
4 – ה (נמשכת כל עוד יש מי שמחדש אותה)
5 – ג (סבים, הורים וילדים עומדים יחד באותו טקס)

חלק ה' – פרק 2 • מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז – הבנה ושינון

1. א – הר סיני
2. א – ספר התורה של הקהילה, כתוב בגעז

חלק ו' – פרק 2 • מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז – זיהוי ופרטים

1. נכון – הטקסט מתאר שהלבוש הלבן ביטא טוהר והתחדשות

חלק ז' – פרק 2 • מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז – השלמות

1. קסים
2. געז
3. אמהרית

חלק ח' – פרק 2 • מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז – התאמה

1 – ה (מנהיגי הקהילה הדתיים)
2 – ד (ספר התורה של הקהילה)
3 – א (שפת הקודש העתיקה)
4 – ב (שפת היומיום שאליה תורגמו הדברים)
5 – ג (סמל לענווה ולחרטה)

חלק ט' – פרק 3 • לשון ותחביר: מילות קישור במאמר העיוני – זיהוי מילות קישור

1. א – ניגוד או ויתור
2. ב – קשר של סיבה ותוצאה
3. א – השוואה או דמיון
4. א – הוספת טיעון מחזק

חלק י' – פרק 3 • לשון ותחביר: מילות קישור במאמר העיוני – התאמת מילת קישור לתפקיד

1 – ו (ניגוד או ויתור בין שני רעיונות)
2 – א (קשר של סיבה ותוצאה)
3 – ב (השוואה בין שני מצבים דומים)
4 – ה (הוספת טיעון המחזק את הקודם)
5 – ג (הסקת מסקנה מהנאמר קודם)
6 – ד (ציון מקור הקביעה או הסיפור)

חלק י״א – פרק 3 • לשון ותחביר: מילות קישור במאמר העיוני – ניתוח וכתיבה

1. יש לציין שהמילה מוסיפה טיעון חדש וחזק על הקודם, ומראה שהכותב בונה נימוקים בשכבות: לא רק חידוש ברית אלא גם חיבור בין דורות.
2. הביטוי מסמן שהמידע מבוסס על מסורת שבעל פה ולא על תיעוד היסטורי ודאי, ומעניק לטקסט זהירות ואמינות מדודה.
3. ד, ג, ב, א
4. יש להעריך לפי שימוש נכון בלפחות שתי מילות קישור (למשל 'בדומה לכך', 'ולכן') ולפי הסבר עניני המבוסס על התוכן: שני המקרים כוללים התכנסות, שמיעת התורה והתחייבות מחודשת.

חלק י״ב – פרק 4 • סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי – הבנה בסיסית

1. א – בטיילת בירושלים
2. א – טיילת בירושלים מול הנוף
3. א – לובשים לבן ומחזיקים מטריות צבעוניות
4. א – שרים ורוקדים יחד

חלק י״ג – פרק 4 • סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי – נכון/לא נכון

1. לא נכון – כיום רוב בני הקהילה גרים בישראל, והחלום הישן להגיע לירושלים התגשם לרבים.
2. נכון – זהו פרט שמוזכר בתיאור החגיגה בטיילת.

חלק י״ד – פרק 4 • סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי – השלמה והתאמה

1. מטריות
2. ירושלים

חלק ט״ו – פרק 4 • סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי – אז והיום

1 – ד (טיילת בירושלים)
2 – ג (בגדים לבנים ומטריות צבעוניות)
3 – ב (הגעה בפועל לירושלים)
4 – א (קהל רב מכל הארץ)

חלק ט״ז – פרק 5 • כתיבת פסקת טיעון – הכרה עם רעיון הטקסט ומבנה הפסקה

1. א – זהות נבנית מתוך בחירה חוזרת ומסורת חיה כשמחדשים אותה
2. א – משפט שמביע עמדה או דעה שרוצים לשכנע בה
3. א – להסביר ולבסס מדוע הטענה נכונה

חלק י״ז – פרק 5 • כתיבת פסקת טיעון – בדיקת הבנה

1. לא נכון – הטקסט מדגיש שברית היא מחויבות שיש לרענן, ולכן חוזרים אליה מדי שנה.
2. נכון – הטקסט מציין שסבים, הורים וילדים עומדים יחד ואומרים את אותן מילים.

חלק י״ח – פרק 5 • כתיבת פסקת טיעון – השלמת מבנה

1. דוגמה
2. בחירה

חלק י״ט – פרק 5 • כתיבת פסקת טיעון – זיהוי מרכיבים

1 – ג (עמדה או רעיון שרוצים לשכנע בו את הקורא)
2 – ד (הסבר המבסס מדוע הטענה נכונה)
3 – א (מקרה קונקרטי שממחיש את הנימוק)
4 – ב (סיכום שחוזר אל הטענה ומחזק אותה)

חלק כ׳ – חזרה מסכמת – שאלות סגורות

1. ב – השתחוות וסגידה
2. ג – חמישים
3. ב – הר סיני
4. ב – להוביל את התפילה ולקרוא מן האורית
5. ב – בגעז, ותרגמו לאמהרית
6. ב – מחויבות שצריך לרענן מדי שנה
7. ב – הדורות השונים עומדים יחד ואומרים אותן מילים
8. ב – להציג עמדה ולבסס אותה בנימוקים

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה טובה מזכירה התחייבות מחודשת למצוות ולזיכרון קולקטיבי, בדומה למעמד עזרא ונחמיה
- תשובה טובה מבחינה בין שפת הקודש (געז) לשפת התקשורת (אמהרית) ומסבירה את תפקיד התיווך של הקסים
- תשובה טובה מצביעה על מילת קישור קונקרטית מהטקסט ומסבירה את תפקידה בקישור בין רעיונות

טיפים להפעלה:

- ניתן לפרוס את החוברת על פני 2-3 שיעורים: שיעור ראשון לפרקים 1-2, שני לפרק 3, שלישי לפרקים 4-5
- לתלמידים מתקשים אפשר להיעזר בטקסטים של מסלול עולים חדשים כהכנה לפני הטקסט העיוני המלא
- בדיון בכיתה הציגו את המסורות בלשון 'לפי המסורת' ו'בני הקהילה מספרים', והימנעו מהכללות
- בכתיבת פסקת הטיעון אפשר לתת לבחור בין נושא אישי לנושא כללי, כדי לאפשר רמות שונות של שיתוף

חוברת תרגול – חג הסיגד

הסיגד לכולם

תיכון · עולים חדשים

תוכן החוברת

1. פרק 1 – מקור החג ומשמעות הברית
2. פרק 2 – מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז
3. פרק 3 – לשון ותחביר: מילות קישור במאמר העיוני
4. פרק 4 – סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי
5. פרק 5 – כתיבת פסקת טיעון

שם: _____ כיתה: _____

יצרה: רוית ראש בן ישי

חוברת תרגול – חג הסיגד

חוברת התלמיד/ה **עולים חדשים**

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

פתרו את החוברת לפי הסדר. קראו כל טקסט פעמיים, ואז ענו על השאלות בכתב יד ברור.

📖 מילון קטן:

סיגד	שם החג; פירושו השתחוות או סגידה
ביתא ישראל	שמה של קהילת יהודי אתיופיה
חידוש ברית	התחייבות מחודשת לשמור על התורה והמצוות
קסים	מנהיגיה הדתיים של הקהילה
אורית	ספר התורה של הקהילה, כתוב בגעז
געז	שפה עתיקה ששימשה לתפילה ולכתבי קודש
אמהרית	שפת היומיום של הקהילה
ימי עזרא ונחמיה	תקופת שיבת ציון שבה חודשה הברית בירושלים
מילות קישור	מילים המחברות בין רעיונות במשפט או בפסקה, כגון 'לעומת זאת' או 'יתרה מזו'
פסקת טיעון	פסקה הכוללת טענה, נימוק, דוגמה ומסקנה

1 חלק א' – פרק 1 • מקור החג ומשמעות הברית – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מתי חל הסיגד?

א) כ"ט בחשון ב) י' בתשרי ג) ט"ו בשבט ד) כ"ט בכסלו

2. מה המשמעות של המילה סיגד?

א) שמחה וריקוד ב) השתחוות וסגידה ג) קציר ואסיף ד) נדודים וגלות

3. כמה זמן אחרי יום כיפור חל החג?

א) שבעה ב) שלושים ג) חמישים ד) מאה

2 חלק ב' – פרק 1 • מקור החג ומשמעות הברית – תרגול והבנה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	הטקסט קובע שהסיגד מהדהד את מעמד חידוש הברית בימי עזרא ונחמיה.	☐	☐
2	לפי הטקסט, ברית היא אירוע חד-פעמי שאינו חוזר על עצמו.	☐	☐

3 חלק ג' – פרק 1 • מקור החג ומשמעות הברית – יישום והעמקה

השלימו את המילה החסרה.

1. לפי הטקסט, ברית איננה אירוע חד-פעמי אלא _____ שיש לרענן מדי שנה.

2. החזרה השנתית אל אותו טקס יוצרת _____ בין הדורות השונים בקהילה.

4 חלק ד' – פרק 1 • מקור החג ומשמעות הברית – התאמת מושגים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. חידוש ברית	___	**א.** מה שמייחד את הקהילה לאורך הדורות
2. זהות	___	**ב.** התחייבות מחודשת לשמור על המצוות
3. זיכרון	___	**ג.** סבים, הורים וילדים עומדים יחד באותו טקס
4. מסורת חיה	___	**ד.** פעולה שמעצבת את ההווה, לא רק שימור העבר
5. רצף בין דורות	___	**ה.** נמשכת כל עוד יש מי שמחדש אותה

5 חלק ה' – פרק 2 • מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז – הבנה ושינון

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איזה הר ההר הזה מזכיר?

(א) הר סיני (ב) הר הבית (ג) הר תבור (ד) הר כרמל

2. מה זה האורית?

(א) ספר התורה של הקהילה, כתוב בגעז (ב) שיר עממי אתיופי (ג) מגילת אסתר

(ד) תפילת יום הכיפורים

6 חלק ו' – פרק 2 • מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז – זיהוי ופרטים

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	המתפללים לבשו בגדים לבנים כסמל לטוהר ולהתחדשות.	☐	☐

7 חלק ז' – פרק 2 • מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז – השלמות

השלימו את המילה החסרה.

1. בראש העולים להר צעדו ה_____ , מנהיגי הקהילה הדתיים.

2. שפת הקודש העתיקה שבה כתובה האורית נקראת _____ .

3. מכיוון שרוב המתפללים לא הבינו געז, הקסים תרגמו את הדברים ל _____ .

8 חלק ח' – פרק 2 • מנהגי ההר: קסים, אורית וגעז – התאמה

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. קסים	____	**א.** שפת הקודש העתיקה
2. אורית	____	**ב.** שפת היומיום שאליה תורגמו הדברים
3. געז	____	**ג.** סמל לענווה ולחרטה
4. אמהרית	____	**ד.** ספר התורה של הקהילה
5. אבן על הראש	____	**ה.** מנהיגי הקהילה הדתיים

9 חלק ט' – פרק 3 • לשון ותחביר: מילות קישור במאמר העיוני – זיהוי מילות קישור

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה מביעה המילה 'ובכל זאת' במשפט הזה?

א) ניגוד או ויתור ב) סיבה ג) תוצאה ד) השוואה

2. מה מביעה המילה 'ולכן'?

א) דוגמה ב) קשר של סיבה ותוצאה ג) זמן בלבד ד) ניגוד

3. מה מביעה 'בדומה לכך'?

א) השוואה או דמיון ב) תנאי ג) מסקנה ד) ויתור

4. מה מביעה המילה 'יתרה מזו'?

א) הוספת טיעון מחזק ב) סתירה לקודם ג) דוגמה בלבד ד) ציון זמן

10 חלק י' – פרק 3 • לשון ותחביר: מילות קישור במאמר העיוני – התאמת מילת קישור לתפקיד

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. ובכל זאת	____	**א.** קשר של סיבה ותוצאה
2. ולכן	____	**ב.** השוואה בין שני מצבים דומים
3. בדומה לכך	____	**ג.** הסקת מסקנה מהנאמר קודם
4. יתרה מזו	____	**ד.** ציון מקור הקביעה או הסיפור
5. מכאן ש...	____	**ה.** הוספת טיעון המחזק את הקודם
6. לפי המסורת	____	**ו.** ניגוד או ויתור בין שני רעיונות

11 חלק י"א – פרק 3 • לשון ותחביר: מילות קישור במאמר העיוני – ניתוח וכתיבה

ענו בקצרה.

1. הסבירו כיצד תורמת מילת הקישור 'יתרה מזו' לבניית הטיעון על רציפות הדורות בפסקה הראשונה.

2. מה האפקט של החזרה על הביטוי 'לפי המסורת' בשני הטקסטים העיוניים?

3. סדרו לפי סדר הופעתם במאמר הראשון: (א) מסקנה על זהות הנבנית מבחירה חוזרת (ב) תיאור העלייה אל ההר (ג) הצגת רעיון חידוש הברית (ד) זיהוי הסיגד כביטוי לזהות הקהילה

4. כתבו קטע קצר (3-4 משפטים) המסביר מדוע הכותב מקשר בין הסיגד לבין חידוש הברית בימי עזרא ונחמיה, תוך שימוש בשתי מילות קישור לפחות מתוך הרשימה שלמדתם.

12 חלק י"ב – פרק 4 • סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי – הבנה בסיסית

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איפה חוגגים סיגד בישראל?

(א) בטיילת בירושלים (ב) בתל אביב (ג) באתיופיה (ד) בחיפה

2. מה במקום ההר?

(א) טיילת בירושלים מול הנוף (ב) גבעה בצפון הארץ (ג) איצטדיון כדורגל (ד) בית כנסת סגור

3. מה עושים הקסים?

(א) לובשים לבן ומחזיקים מטריות צבעוניות (ב) לובשים שחור ומחזיקים ספרים

(ג) יושבים בצד ולא משתתפים (ד) מחכים לכולם בבית

4. מה קורה אחרי התפילה?

(א) שרים ורוקדים יחד (ב) כולם חוזרים הביתה מיד (ג) הצום ממשיך עוד יום (ד) עולים שוב על הר

13 חלק י"ג – פרק 4 • סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי – נכון/לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	היום רוב בני קהילת ביתא ישראל גרים באתיופיה ומגיעים לביקור בלבד.	☐	☐
2	בחגיגה בירושלים הקסים מחזיקים מטריות צבעוניות.	☐	☐

14 חלק י"ד – פרק 4 • סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי – השלמה והתאמה

השלימו את המילה החסרה.

1. הקֵסים מחזיקים _____ צבעוניות כשהם מובילים את התפילה בטיילת.

2. החלום הישן של הקהילה להגיע ל _____ התגשם לרבים כיום.

15 חלק ט"ו – פרק 4 • סיגד בישראל היום: המשכיות ושינוי – אז והיום

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. הר גבוה באתיופיה	___	**א.** קהל רב מכל הארץ
2. בגדים לבנים בלבד	___	**ב.** הגעה בפועל לירושלים
3. געגועים לירושלים מרחוק	___	**ג.** בגדים לבנים ומטריות צבעוניות
4. קהילה קטנה בכפר	___	**ד.** טיילת בירושלים

16 חלק ט"ז – פרק 5 • כתיבת פסקת טיעון – הכרה עם רעיון הטקסט ומבנה הפסקה

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה הרעיון העיקרי בטקסט?

(א) זהות נבנית מתוך בחירה חוזרת ומסורת חיה כשמחדשים אותה (ב) יש לשכוח את העבר כדי להתקדם

(ג) ברית נחתמת פעם אחת ולתמיד (ד) מסורת היא עניין פרטי בלבד

2. מהי טענה?

(א) משפט שמביע עמדה או דעה שרוצים לשכנע בה (ב) דוגמה מהחיים (ג) משפט סיכום

(ד) שאלה פתוחה

3. מה תפקיד הנימוק?

(א) להסביר ולבסס מדוע הטענה נכונה (ב) לחזור בדיוק על הטענה (ג) להציג דעה נגדית בלבד

(ד) לסיים את הפסקה

17 חלק י"ז – פרק 5 • כתיבת פסקת טיעון – בדיקת הבנה

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	לפי הטקסט, ברית היא אירוע חד-פעמי שאין צורך לחדש אותו מדי שנה.	☐	☐
2	החזרה השנתית על טקס הסיגד, לפי הטקסט, יוצרת רצף בין הדורות.	☐	☐

18 חלק י"ח – פרק 5 • כתיבת פסקת טיעון – השלמת מבנה

השלימו את המילה החסרה.

1. פסקת טיעון בנויה בדרך כלל מארבעה חלקים: טענה, נימוק, _____ ומסקנה.

2. לפי הטקסט, זהות קהילת ביתא ישראל נבנית מתוך _____ חוזרת ולא מאירוע חד-פעמי.

19 חלק י"ט – פרק 5 • כתיבת פסקת טיעון – זיהוי מרכיבים

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. טענה	___	**א.** מקרה קונקרטי שממחיש את הנימוק
2. נימוק	___	**ב.** סיכום שחוזר אל הטענה ומחזק אותה
3. דוגמה	___	**ג.** עמדה או רעיון שרוצים לשכנע בו את הקורא
4. מסקנה	___	**ד.** הסבר המבסס מדוע הטענה נכונה

20 חלק כ' – חזרה מסכמת – שאלות סגורות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. מה המשמעות של המילה סיגד?

(א) שמחה וריקוד (ב) השתחוות וסגידה (ג) צום וסליחה (ד) עלייה להר

2. כמה זמן אחרי יום הכיפורים חוגגים סיגד?

(א) שבעה (ב) שלושים (ג) חמישים (ד) מאה

3. איזה הר מקראי מזכיר ההר שעלו עליו?

(א) הר הכרמל (ב) הר סיני (ג) הר תבור (ד) הר הזיתים

4. מה עשו הקסים בזמן הטקס?

(א) לבשל את הסעודה (ב) להוביל את התפילה ולקרוא מן האורית (ג) לנגן בתופים

(ד) לשמור על הגבולות

5. מהי שפת הספר הקדוש, ולאיזו שפה תרגמו אותו?

(א) בעברית, ותרגמו לערבית (ב) בגעז, ותרגמו לאמהרית (ג) באמהרית, ותרגמו לגעז

(ד) בארמית, ותרגמו לעברית

6. מה אומר הטקסט על המשמעות של לחדש ברית כל שנה?

(א) אירוע חד-פעמי שאינו חוזר (ב) מחויבות שצריך לרענן מדי שנה (ג) טקס ללא משמעות היום

(ד) מנהג שנעלם עם השנים

7. איך הסיגד מחבר בין סבים, הורים וילדים?

(א) כל דור חוגג בנפרד (ב) הדורות השונים עומדים יחד ואומרים אותן מילים

(ג) הילדים אינם משתתפים בטקס (ד) המסורת משתנה כל שנה

8. מה צריך לכלול פסקת טיעון?

(א) לתאר אירוע בלבד (ב) להציג עמדה ולבסס אותה בנימוקים (ג) לספר סיפור אישי בלבד

(ד) לרשום רשימת מילים חשובות

כרטיס יציאה

האם אני יכול/ה להסביר במילים שלי מהי משמעות 'חידוש הברית' בסיגד?

האם אני מזהה את תפקידם של הקסים ואת משמעות השימוש בגעז ובאמהרית?

האם אני יודע/ת לזהות מילות קישור בטקסט ולהשתמש בהן נכון בכתיבה שלי?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀